

Ert ärendenr: KN2024/02514

Vårt dnr: 2025/0079

Klimat- och
näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm den 11 april 2025

Remissvar angående den statliga utredningen Vindkraft i havet – en övergång till ett auktionssystem

Sammanfattning

- Naturskyddsföreningen stödjer övergången till ett auktionssystem för havsbaserad vindkraft, då det ger bättre samordning, kan minska miljöpåverkan från undersökningar och möjliggör en mer effektiv bedömning av kumulativa effekter.
- Det är nödvändigt att samtliga relevanta miljöaspekter beaktas, inklusive kumulativa effekter av påverkan från andra mänskliga aktiviteter som fiske, sjöfart och undervattensbuller, för att undvika att ekosystemet överbelastas.
- Utpekande av områden måste föregås av grundliga analyser, inklusive grundliga miljöbedömningar och samråd, för att säkerställa att vindkraftsutbyggnad inte sker på bekostnad av arter och livsmiljöer.
- Miljöanpassningar måste integreras i anbudsförfarandet, och kontinuerlig uppföljning av påverkan på fåglar, tumlare och andra marina arter måste vara en grundläggande del av tillståndsprocessen.

Generella synpunkter

Naturskyddsföreningen instämmer i att en övergång till ett auktionssystem, med av regeringen utpekade områden för havsbaserad vindkraft, är lämpligt, eftersom dagens öppen-dörr-system orsakar stora kostnader för bolagen, ökad arbetsbörda för Länsstyrelser och andra myndigheter och framförallt en

onödigt hög belastning på miljön. Det nuvarande systemet gör att undersökningar för MKB:er kan ske flera gånger av flera bolag i samma område, och dessutom är det svårt att göra bedömningar av kumulativa effekter när inget samlat grepp finns kring lämpliga områden för havsbaserad vindkraft.

Utredningen påpekar mycket riktigt att vindkraftparkers negativa effekter på naturmiljön till stor del består av kumulativa, sammanlagda, effekter. Naturskyddsföreningen vill dock understryka att det kumulativa trycket på naturmiljön inte bara kommer från vindkraft och olika vindkraftsetableringar. När man beräknar kumulativa effekter måste man räkna in även andra mänskligt orsakade tryck på miljön, till exempel sjöfart, fiske, råvaruutvinning, undervattensexpllosioner, akustiska undersökningsmetoder, övergödning och miljögifter, något som saknas, både i utredningens utkast till betänkande och i de MKB:er som idag utgör underlag för tillståndprocesser kring havsbaserad vindkraft. I ett system där regeringen pekar ut områden kommer detta att fortsätta vara en mycket viktig del av underlagen för att bestämma vilka områden som ska auktioneras ut. Analyser av kumulativa effekter bör därför åtminstone till viss del genomföras på myndighetsnivå och som en viktig del i utpekandet av områden för vindkraft inom det nya systemet. Ett auktionssystem möjliggör på detta sätt en bättre analys av kumulativa effekter, vilket minskar risken för "shifting baselines", eftersom man gör en sammantagen analys av alla potentiella vindkraftsparker snarare än en i taget.

Vidare ser vi en risk i att när regeringen väl har pekat ut ett område som lämpligt för vindkraftsutbyggnad, kan detta medföra att exploateringens påverkan på naturvärden underställs nödvändigheten av att vindkraftsparken verkställs. Utredningen uttrycker detta som att "regeringen vid utpekandet slutligt har avgjort att energiproduktion ska ges företräde framför andra intressen inom det aktuella området". Det är därför helt avgörande att auktionsmyndigheten under sin beredning av ärendet garanterar tillräckliga kunskapsunderlag för att avgöra huruvida en vindkraftspark kan uppföras i ett utpekat område utan att miljöbalkens skydd av livsmiljöer och arter åsidosätts.

Under 2025 måste EU:s medlemsländer enligt artikel 15 i EU-direktivet om förnybar energi (EU 2023/2413) peka ut så kallade accelerationsområden för förnybar energi. I det pågående regeringsuppdraget kring accelerationsområden KN2024/00663 ska Energimyndigheten också se över riksintresseanspråk för energiproduktion. Lämpligen borde detta hänga ihop med utpekandet av områden för auktionering.

När det gäller information från Försvarsmakten om öppna respektive hemliga försvarsintressen, så ser vi problematiken som blivit tydlig i havsplaneringen där hemliga försvarsintressen inte kan tas i beaktande. Det föreslagna systemet förefaller vara en bra lösning på detta problem, då regeringen kan ta hemliga försvarsintressen i beaktande vid utpekande av områden för havsbaserad vindkraft i det nya systemet utan att resonemangen blir offentliga. Detta utgör ännu ett argument för att införa ett sådant system.

Naturskyddsföreningen stödjer inte förslaget att utpekandet kan ske utan kommunal tillstyrkan. Den kommunala tillstyrkan, även kallad det kommunala vetot, måste anpassas till det nya auktionssystemet men bör inte slopas.

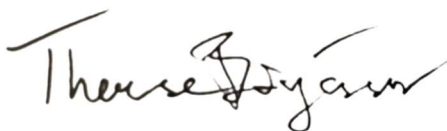
Slutligen vill Föreningen återigen understryka behovet av tillsyn och uppföljning av påverkan på djurlivet, inte minst för fågelmigration men även för andra marina arter såsom tumlare. Det måste finnas krav på uppföljning och studier av hur vindkraftsparker påverkar arter genom kollisioner, förändringar i livsmiljöer och störningar i ekosystemen. Detta är avgörande för att säkerställa att etableringen av havsbaserad vindkraft sker på ett långsiktigt hållbart sätt.

Detta remissvar har utarbetats av Ida Carlén, sakkunnig i havsfrågor, och Antoine Baudoin, sakkunnig energi vid Naturskyddsföreningens rikskansli.

För Naturskyddsföreningen
Stockholm dag som ovan

Karin Lexén, generalsekreterare för Naturskyddsföreningen

Therese Börjesson, chef för hav, vatten och miljögiftsavdelningen